

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3264/2020. (VII. 3.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.21.116/2018/8. számú ítélete, a Szegedi Törvényszék 2.Pf.21.633/2017/4. számú ítélete és a Szegedi Járásbíróság 28.P.21.588/2012/137. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó, jogi képviselője (dr. Fazekas Attila ügyvéd) útján, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal élt a Kúria Pfv.V.21.116/2018/8. számú ítélete, a Szegedi Törvényszék 2.Pf.21.633/2017/4. számú ítélete és a Szegedi Járásbíróság 28.P.21.588/2012/137. számú ítélete ellen. Kérte a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] Alkotmányjogi panaszja előzményeként az indítványozó előadta, hogy lakóingatlana felújítására fővállalkozói szerződést kötött egy rokon vállalkozóval, illetve annak gazdasági társaságával. A szerződésben megállapították a vállalkozói díjat, illetve megállapodtak abban, hogy az indítványozó a szakipari munkák megkezdése előtt előleget fizet a fővállalkozónak. Előlegként az indítványozó a szerződés megkötésekor a szerződésben megállapított vállalkozói díjat majdnem egészében kifizette a fővállalkozónak. A kivitelezési szerződések vagy közvetlenül az indítványozó és a fővállalkozó között, vagy a fővállalkozó által az indítványozónak előzetesen bemutatott és általa elfogadott alvállalkozói ajánlat alapján, az alvállalkozó és a fővállalkozó között közvetlenül kerültek megkötésre. A szerződő felek abban is megállapodtak, hogy a végzett munka elszámolása számlával történik. Számlát ugyanakkor az indítványozó az elvégzett felújítási munkálatokról nem kapott. A fővállalkozó a munkálatok előrehaladtával több „kölségvetési összesítőt és elszámolást” készített, amelyek az indítványozó állítása szerint sokszor egymásnak teljesen ellentmondó tartalmúak voltak. Az indítványozó az utolsó fővállalkozói elszámolás alapján már jelentősen megnövekedett összegű vállalkozói díj fizetésére lett volna köteles, miközben az indítványozó előadása szerint a felújítási munkálatok egy része el sem készült, illetve nem a megfelelő műszaki tartalomnak megfelelően készült el. Az elszámolási nézeteltérések miatt végül a fővállalkozó a munkaterületről annak félkész állapotában levonult. Később a fővállalkozó keresetet nyújtott be az indítványozóval szemben a megemelkedett összegű vállalkozói díj és járuléki megfizetése iránt. Az első fokon eljáró Szegedi Járásbíróság 28.P.21.588/2012/137. számú ítéletével az indítványozót kötelezte a megemelkedett vállalkozói díj és kamatai megfizetésére. Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Szegedi Törvényszék 2.Pf.21.633/2017/4. számú ítéletével az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részét nem érintette, a megfellebbezett részét helyben hagyta. Az indítványozó felülvizsgálati kérelme nyomán a Kúria Pfv.V.21.116/2018/8. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [3] Ezt követően fordult a bírói döntésekkel szemben az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján az Alkotmánybírósághoz. Az Alkotmánybíróság főtárgya hiánypótlásra hívta fel az indítványozót az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerinti határozott kérelem, illetve az alkotmányjogi érvekkel alátámasztott indokolás tekintetében. A felhívásra – a megadott határidőn belül – az indítványozó részben megismételte, részben összefoglalta eredeti beadványát, s kérte a támadott bírói döntések megsemmisítését.
- [4] Az indítványozó szerint a támadott bírói döntésekkel az eljáró bíróságok megsértették az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát. Állította, hogy a tisztességes bírói eljáráshoz való alkotmányos jogát sértette a peres eljárás, mert szerinte a szakértői bizonyítás lefolytatása a felperes és az indítványozó alperes által megkötött szerződés rendelkezéseivel ellentétes, indokolatlan és szakszerűtlen volt. Álláspontja szerint a bíróság „a számlában való elszámolás szerződésben rögzített felperesi kötelezettséget eliminálva”, „a tételes és számlába állított, tehát okirattal bizonyított elszámolás helyett” szakértői bizonyítás alapján, kontrolálhatatlan módszerrel ítélte meg a felperesi követelést. Hivatkozott továbbá arra

is, hogy a bíróság iratellenesen állapította meg az ítéleti tényállást, túlterjeszkedett a kereseti követelés összegszerűségén, kétszeresen marasztalta az indítványozót a gépészeti szakipari munka vállalkozói díjának megfizetésére.

- [5] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének, a hatékony bírói védelemhez való jog sérelmét látta abban is, hogy szerinte a bíróság „az egyébiránt teljesen okszerűtlen szakértői bizonyítás hiányosságait a kereset alátámaszthatósága érdekében kizárólag a felperes érdekkörébe tartozó tanúk [...] tanúvallomásaival pótolta”, viszont „még tanúként sem volt hajlandó meghallgatni” az alperes által javasolt személyeket.
- [6] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése, mégpedig az indokolt döntéshez való joga sérelmének tartotta azt, hogy a felülvizsgálati kérelmében „aprólékosan levezetett és végigszámolt elsőfokú bírói tévedésre vonatkozó érveléssel szemben” a Kúria pusztán állította, de nem indokolta azt, hogy a gépészeti szakipari munka vállalkozói díjának kétszeres, ekként jogalap nélküli megfizetésére nem került sor.
- [7] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése, a pártatlan bírósághoz való joga sérelmét vélte felfedezni abban, hogy az első fokon eljáró és az elsőfokú ítéletet kihirdető, a Szegedi Járásbíróságra kirendelt bíró mind az elsőfokú, mint a jogerős ítélet meghozatalakor a másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék egyik fellebbviteli tanácsába volt fellebbviteli ügyeket intéző bíróként beosztva, miközben a törvényszék másik tanácsa az elsőfokú ítéletet helybenhagyó ítéletét meghozta.
- [8] Az indítványozó kifogásolta továbbá a Kúria érvelését, ami szerint: „Amennyiben a felperes magatartása valamely számviteli előírást megsértett, úgy az ezzel kapcsolatos jogkövetkezmények levonására hatósági eljárásban sor kerülhet, ez azonban a felek közötti elszámolást semmilyen tekintetben nem érinti.” Az indítványozó ennek kapcsán hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság GK 66. számú állásfoglalására, s állította, hogy ennek alapján az ellenszolgáltatás megfizetéséhez a jogosult meghatározott időben teljesítendő számlázása szükséges. Szerinte egyöntetű a bírói gyakorlat abban, hogy a kötelezett késedelme mindaddig nem következhet be, amíg a jogosult késedelme fennáll. Az indítványozó ebből azt a következtetést vonta le, hogy rá vonatkozóan a Kúria és az alsóbb fokon eljáró bíróságok a töretlen gyakorlattal szemben hoztak döntést. Az indítványozó szerint a kúriai jogértelmezés ekként az egymással összehasonlítható helyzetben lévő kötelezettek között az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdését sértő hátrányos különbségtételt valósít meg, s így ez az Alaptörvénnyel ellentétesnek tartott értelmezés az Alaptörvény 28. cikkébe is ütközik.
- [9] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [10] 2.1. Az Abtv. 27. §-a szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó természetes személy a sérelmezett kúriai végzéssel zárult ügyben alperes volt, számára hátrányos döntés született. A kérelmező ekként alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.
- [11] Az első fokon eljáró bíróság tájékoztatása szerint a Kúria Pfv.V.21.116/2018/8. számú ítéletét az indítványozó – jogi képviselője útján – 2019. szeptember 13-án vette át. Az alkotmányjogi panaszt 2019. november 15-én elektronikus úton nyújtotta be az első fokon eljáró bíróságon. Az indítványozó azonban igazolási kérelmet terjesztett elő, amelyben előadta, hogy a bírósági irat automatikus letöltésére került sor, azt a jogi képviselő ténylegesen 2019. szeptember 16-án vette át. Továbbá hivatkozott arra is, hogy betegség miatt nem tudta beadványát november 15-e előtt benyújtani. Ennek igazolására orvosi dokumentumot is csatolt. Az Alkotmánybíróság mindezt figyelembe véve megállapította, hogy az igazolási kérelemben előadott okok (informatikai rendszer funkció-hibája, a jogi képviselő igazolt betegsége) az indítványozó körén kívül eső, elháríthatatlan okból történő akadályoztatásnak minősülnek, így az indítványozó igazolási kérelme megalapozott, késedelmét hitelt érdemlő módon kimentette, s ekként az indítványozó igazolási kérelmét az Abtv. 30. § (3) bekezdése alapján elfogadta.
- [12] Az indítványozó a perben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. Alkotmányjogi panaszában a rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai ítéletet is támadta.
- [13] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, ugyanis nem

tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény 28. cikke {lásd az Alaptörvény 28. cikkét illetően pl. 3127/2017. (V. 30.) AB végzést, Indokolás [19]}. E vonatkozásban az egyéb törvényi feltételek teljesülése esetén sem kerülhetne sor az alkotmányjogi panasz befogadására és érdemi elbírálására.

- [14] 2.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [15] Az indítványozónak jelen alkotmányjogi panaszbeadványában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében előadott érveit illetően az Alkotmánybíróság a rendelkezésre álló iratok (alkotmányjogi panasz, illetve a támadott ítéletek) alapján arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó valójában nem alkotmányossági problémát tárt fel.
- [16] A szerződésből eredő követelés iránt indított perben hozott bírói döntések ellen benyújtott panasz mindenképp előtt arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság vizsgálja felül, hogy a bíróság az indokolási kötelezettségének a jogszabályoknak megfelelően tett-e eleget, a bizonyítási eljárást megfelelően folytatta-e le, és a bizonyítékokat a jogszabályoknak megfelelően értékelte-e.
- [17] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírósági eljárást befejező döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. A bírósági döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattal nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvény és az abban biztosított jogok védelmére hivatott {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Ebből következően az Alkotmánybíróság a bírósági döntés irányának, a bizonyítékok körének, bírói mérlegelésének és értékelésének felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3300/2018. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [13]; 3369/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [11]}.
- [18] Az Alkotmánybíróság rámutatott már arra, hogy „[a] bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik a testület hatáskörébe”. „Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {Ld. először: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]} Az indítványozó által felhívott tisztességes eljáráshoz való jog nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.
- [19] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése által garantált pártatlan bírósághoz való joga sérelmét vélte felfedezni abban, hogy az elsőfokú bíróságra kirendelt bíró a másodfokon eljáró törvényszék egyik fellebbviteli tanácsának bírója volt, miközben a törvényszék másik tanácsa az elsőfokú ítéletet helybenhagyó ítéletét meghozta. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában nem utalt arra, hogy az alapügyben az első-, illetve a másodfokon eljáró bíróság pártatlanságát vitatta volna, s az alkotmányjogi panaszban kifogásolt kúriai ítélet sem terjedt ki erre a kérdésre, hogy ez a bírói döntés részeként az alkotmányjogi panasszal kifogásolható legyen. Egyebekben az Alkotmánybíróság rámutat: „az ítélezési tevékenységet valamely konkrét bíróságon, a törvény szerinti, szabályszerű kijelölés alapján igazságügyi érdekből (pl. ügyhátralék feldolgozása, az ügyek ésszerű időn belül való befejezése elősegítése) végző bíró(k) – meghatározott, garanciális tartalmú előírások érvényesülése esetén – szintén beleértendő(k) a törvény által rendelt bíró fogalmába. A kirendelésre ugyanis kizárólag (sarkalatos) törvény rendelkezése alapján [...], ebben meghatározott célból [...], garanciális tartalmú előírásoknak [...] megfelelő módon kerülhet sor.” {3128/2020. (V. 15.) AB határozat, Indokolás [37]}
- [20] Mindezt figyelembe véve, az Alkotmánybíróság megítélése szerint, a konkrét ügyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére történő hivatkozás nem vet fel olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, vagy a kifogásolt bírói döntéseket érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, amely az indítvány befogadását és érdemi vizsgálatát indokolná.
- [21] Nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem irányult a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség megállapítására az indítványnak a joggyakorlattól való vélt eltérés miatt az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése sérelmére való hivatkozása sem. A törvény előtti egyenlőség követelménye sem

teremthet ugyanis alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el, s az alapügyben hozott bírói döntést a bírói joggyakorlattól való vélt eltérés miatt felülvizsgálja. Az Alkotmánybíróság már rámutatott arra, hogy „a jogalkalmazás egységének a biztosítását az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése kifejezetten a Kúria – és nem az Alkotmánybíróság – hatáskörébe utalja. Az ítékezés egységességének biztosításával kapcsolatos eljárást az Alaptörvény, valamint a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény vonatkozó rendelkezései (25–44. §) alapján a jogalkotó nem az Alkotmánybíróság, hanem a bírósági szervezet – annak különböző szervei, testületei mérlegelésén alapuló eljárás útján gyakorolt – feladat- és hatáskörébe utalta. Alkotmányjogi panasz alapján tehát általánosságban önmagában az ítéletek ellentmondása miatt, alapjog sérelme hiányában az Alkotmánybíróság nem vizsgálja felül az ítéleteket akkor sem, ha azokat éppen a Kúria hozta {3195/2016. (X. 11.) AB határozat, Indokolás [23]; 3269/2016. (XII. 20.) AB végzés, Indokolás [17]}.” {3119/2017. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [26]}

- [22] 3. Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem tett eleget az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában és 52. § (1b) bekezdés b) pontjában, illetve a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2020. június 16.

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Zs. András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1887/2019.

